

B.Com. Semester - 5 (CBCS) Examination

Oct/Nov. - 2023(Old Course)

MANAGEMENT ACCOUNTING - 1 (DISC. SPE. ELE -3)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન.૧ શ્રી બાલાજી લી. ના તા. ૩૧-૦૩-૨૦૨૨ અને ૩૧-૦૩-૨૦૨૩ ના પાકા સરવૈયા નીચે મુજબ છે.

(૨૦)

જવાબદારીઓ	૩૧-૦૩- ૨૦૨૨	૩૧-૦૩- ૨૦૨૩	મિલકતો	૩૧-૦૩- ૨૦૨૨	૩૧-૦૩- ૨૦૨૩
શેરમૂડી	૬૦૦૦૦૦	૮૦૦૦૦૦	કાયમી મિલકતો પડતર કિંમતે બાદ: ઘસારો	૧૬૦૦૦૦૦ ૪૬૦૦૦૦ ૧૧૪૦૦૦૦	૧૮૦૦૦૦૦ ૫૮૦૦૦૦ ૧૩૨૦૦૦૦
મૂડી અનામત	---	૨૦૦૦૦	રોકાણો	૨૦૦૦૦૦	૧૬૦૦૦૦
સામાન્ય અનામત	૩૪૦૦૦૦	૪૦૦૦૦૦	ચાલુ મિલકતો	૪૫૨૦૦૦	૫૧૦૦૦૦
નફા નુકશાન ખાતું	૧૨૦૦૦૦	૧૫૦૦૦૦	સ્ટોક	૧૦૮૦૦૦	૧૫૦૦૦૦
ડિબેન્ચર	૪૦૦૦૦૦	૨૮૦૦૦૦	પ્રાથમિક ખર્ચ	૪૦૦૦૦	૨૦૦૦૦
ચાલુ જવાબદારીઓ	૨૪૦૦૦૦	૨૬૦૦૦૦			
કરવેરા જોગવાઈ	૧૮૦૦૦૦	૧૭૦૦૦૦			
સૂચિત ડિવિડંડ	૬૦૦૦૦	૭૨૦૦૦			
નહીં ચૂકવેલ ડિવિડંડ	---	૮૦૦૦			
	૧૮૪૦૦૦૦	૨૧૬૦૦૦૦		૧૮૪૦૦૦૦	૨૧૬૦૦૦૦

કંપનીએ ૨૦૨૨-૨૩ના વર્ષ દરમિયાન:

(૧) એક મશીન રૂ. ૫૦૦૦૦ માં વેચ્યું જેની પડતર રૂ. ૧૦૦૦૦૦ હતી અને તેના પરનો એકત્રિત ઘસારો રૂ. ૪૨૦૦૦ છે.

(૨) ચાલુ વર્ષે રૂ. ૧૮૦૦૦૦ ના ઘસારાની જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે.

(૩) ૩૦% ડિબેન્ચરો રૂ. ૧૦૩ ના ભાવે પરત કરેલા છે.

(૪) કેટલાક રોકાણો નફાથી વેચવામાં આવ્યા છે જેનો નફો મૂડી અનામત ખાતે જમા કરેલ છે.

(૫) સ્ટોકનું મૂલ્યાંકન પડતર કિંમતએ કરવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું છે. ૩૧-૦૩-૨૦૨૨ ના સ્ટોકનું મૂલ્યાંકન પડતર થી ૧૦% ઓછી કિંમતે કરેલ હતું. તા. ૩૧-૦૩-૨૦૨૩ ના સ્ટોકનું મૂલ્યાંકન પડતર કિંમતે જ કરેલ છે.

(૬) રૂ. ૨૮૦૦૦ ની કાયમી મિલકતો કે જેના પર પૂરેપૂરો ઘસારો ગણેલ છે તે માંડીવાળવામાં આવી છે.

(૭) કરવેરા રૂ. ૧૮૦૦૦૦ ચૂકવવામાં આવેલ છે.

જરૂરી ખાતા અને ભંડોળ પ્રવાહ પત્રક તૈયાર કરો.

અથવા

પ્રશ્ન.૧ શ્રી પુર્ણેન્દ્ર લી. ના તા. ૩૧-૦૩-૨૦૨૨ અને ૩૧-૦૩-૨૦૨૩ ના પાકા સરવૈયા નીચે મુજબ છે.

જવાબદારીઓ	૩૧-૦૩-૨૦૨૩	૩૧-૦૩-૨૦૨૨	મિલકતો	૩૧-૦૩-૨૦૨૩	૩૧-૦૩-૨૦૨૨
રૂ. ૧૦નો એક એવા પૂર્ણ ભરપાઈ ઇક્વિટી શેર મૂડી	૪૦૦૦૦૦	૧૦૦૦૦૦	કાયમી મિલકતો	૧૧૦૦૦૦૦	૫૦૦૦૦૦
મૂડી અનામત	---	૧૦૦૦૦૦	૧૦% નારોકાણો	---	૧૦૦૦૦૦
સામાન્ય અનામત	૪૦૦૦૦૦	૩૦૦૦૦૦	સ્ટોક	૨૦૦૦૦૦	૩૦૦૦૦૦
ડિબેન્યર	૩૦૦૦૦૦	૧૦૦૦૦૦	દેવાદારો	૩૦૦૦૦૦	૨૦૦૦૦૦
લેણદારો	૪૦૦૦૦૦	૧૦૦૦૦૦	બેન્ક	૧૦૦૦૦૦૦	---
દેવીહૂંડીઓ	૩૦૦૦૦૦	૧૦૦૦૦૦	નફા નુકશાન ખાતું	---	૧૦૦૦૦૦
કરવેરા જોગવાઈ	૫૦૦૦૦૦	૨૦૦૦૦૦			
ઘસારા જોગવાઈ	૩૦૦૦૦૦	૧૦૦૦૦૦			
બેન્ક ઓવરડ્રાફ્ટ	---	૧૦૦૦૦૦			
	૨૬૦૦૦૦૦	૧૨૦૦૦૦૦		૨૬૦૦૦૦૦	૧૨૦૦૦૦૦

વધારાની માહિતી:-

(૧) વર્ષની શરૂઆતમાં કંપનીએ બધી કાયમી મિલકતો રૂ. ૬૦૦૦૦૦ માં વેચી દીધી નફો મૂડી અનામત ખાતે જમાં કરેલ છે.

(૨) કંપનીએ મૂડી અનામત માંથી ઇક્વિટી શેરહોલ્ડરોને પૂર્ણ ભરપાઈ બોનસ શેર આપેલા છે.

(૩) વર્ષ દરમિયાન કંપનીએ રોકાણો રૂ. ૧૨૦૦૦૦ માં વેચી દીધા છે.

(૪) વર્ષ દરમિયાન કંપનીએ રૂ. ૧૦૦૦૦૦ નું વચગાળા ડિવિડંડ ચૂકવેલ છે.

(૫) ચાલુ વર્ષે રૂ. ૫૦૦૦૦૦ની કરવેરા જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે.

ઉપરોક્ત માહિતી પરથી ભંડોળ પ્રવાહ પત્રક અને જરૂરી ખાતા તૈયાર કરો.

પ્રશ્ન.૨ કેમિકલ X ના ૨૦૦ કિલોગ્રામના ઉત્પાદન માટેનું પ્રમાણ મિશ્ર નીચે મુજબ છે.

(૨૦)

માલસામાન A ૧૦૦ કિલોગ્રામ દર કિલોના રૂ. ૨.૦૦

માલસામાન B ૭૦ કિલોગ્રામ દર કિલોના રૂ. ૪.૦૦

માલસામાન C ૫૦ કિલોગ્રામ દર કિલોના રૂ. ૬.૪૦

કુલ ૨૨૦ કિલોગ્રામ

બાદ: પ્રમાણિત ઘટ ૨૦ કિલોગ્રામ

૨૦૦ કિલોગ્રામ

કેમિકલ X નું ખરેખર ઉત્પાદન ૪૦૦૦ કિલોગ્રામ થયું અને વપરાયેલ માલસામાન નીચે મુજબ હતો.

માલસામાન A ૨૨૦૦ કિલોગ્રામ દર કિલોના રૂ. ૧.૮

માલસામાન B ૧૩૦૦ કિલોગ્રામ દર કિલોના રૂ. ૪.૫

માલસામાન C ૧૧૨૦ કિલોગ્રામ દર કિલોના રૂ. ૬.૫

કુલ ૪૬૨૦ કિલોગ્રામ

ગણતરી કરો. (૧) માલસામાન પડતર વિચલન (૨) માલસામાન ભાવ વિચલન (૩) માલસામાન વપરાશ વિચલન (૪) માલસામાન મિશ્ર વિચલન (૫) માલસામાન ઉપજ વિચલન

અથવા

પ્રશ્ન.૨ એક ટન કેમિકલ X નાં ઉત્પાદન માટે વપરાતા માલસામાનનું પ્રમાણ મિશ્ર નીચે મુજબ છે.

માલસામાન A ૩૦૦ કિલોગ્રામ દર કિલોના રૂ. ૧૦

માલસામાન B ૪૦૦ કિલોગ્રામ દર કિલોના રૂ. ૫

માલસામાન C ૫૦૦ કિલોગ્રામ દર કિલોના રૂ. ૬

કોઈ એક સમય દરમિયાન કેમિકલ X નું ૧૦૦ ટનનું ઉત્પાદન થયું જેના માટે વપરાયેલ માલસામાન નીચે મુજબ છે.

માલસામાન A ૩૫ ટન, ટન દીઠ રૂ. ૮૦૦૦ ના ભાવે

માલસામાન B ૪૨ ટન, ટન દીઠ રૂ. ૬૦૦૦ ના ભાવે

માલસામાન C ૫૩ ટન, ટન દીઠ રૂ. ૭૦૦૦ ના ભાવે

ગણતરી કરો. (૧) માલસામાન પડતર વિચલન (૨) માલસામાન ભાવ વિચલન (૩) માલસામાન વપરાશ વિચલન (૪) માલસામાન મિશ્ર વિચલન (૫) માલસામાન ઉપજ વિચલન

પ્રશ્ન.૩ એક જોબ જે ૩૦ અઠવાડિયામાં પૂરો કરવાનો છે તે જોબ પર રોકાયેલ કામદારો જુથનું પ્રમાણ અને અઠવાડિક પ્રમાણ દર તેમજ ખરેખર રોકાયેલ કામદાર જુથ અને તેમને ચૂકવેલ ખરેખર અઠવાડિક દર અંગેની વિગતો નીચે મુજબ છે. (૧૫)

કામદાર પ્રકાર	પ્રમાણ		ખરેખર	
	કામદાર સંખ્યા	અઠવાડિક વેતન દર	કામદાર સંખ્યા	અઠવાડિક વેતન દર
કુશળ	૭૫	૬૦	૭૦	૭૦
અર્ધ કુશળ	૪૫	૪૦	૩૦	૫૦
બિન કુશળ	૬૦	૩૦	૮૦	૨૦

જોબ ૩૨ અઠવાડિયામાં કામ પૂર્ણ થયું. ગણતરી કરો:

(૧) મજૂરી ખર્ચ વિચલન (૨) મજૂરી દર વિચલન (૩) મજૂર મિશ્ર વિચલન (૪) મજૂર કાર્ય ક્ષમતા વિચલન અથવા

પ્રશ્ન.૩ વસ્તુ X ના ૧૦૦૦ એકમોનું ઉત્પાદન કરવા અંદાજેલ/પ્રમાણીત કામદાર સંખ્યાબળ નીચે મુજબ છે.

વિગત	કુલ પ્રમાણ કલાકો	કુલ પ્રમાણ મજૂરી રૂ.
૩૦ પુરૂષો દર કલાકના રૂ. ૪ લેખે ૫૦ કલાક માટે	૧૫૦૦	૬૦૦૦
૨૦ સ્ત્રીઓ દર કલાકના રૂ. ૩ લેખે ૩૦ કલાક માટે	૬૦૦	૧૮૦૦
૧૦ છોકરાઓ દર કલાકના રૂ. ૨ લેખે ૨૦ કલાક માટે	૨૦૦	૪૦૦

વસ્તુ X ના ૧૦૦૦ એકમોનું ઉત્પાદન કરવામાં ખરેખર મજૂર સંખ્યા અને ચૂકવેલ વેતન નીચે મુજબ છે,

વિગત	કુલ ખરેખર કલાકો	કુલ ચૂકવેલ મજૂરી
૨૫ પુરૂષો રૂ. ૪.૫ દર કલાકના ૫૦ કલાક માટે	૧૨૫૦	૫૬૨૫
૩૦ સ્ત્રીઓ રૂ. ૩ દર કલાકના ૩૦ કલાક માટે	૯૦૦	૨૭૦૦
૧૦ છોકરાઓ રૂ. ૨ દર કલાકના ૧૫ કલાક માટે	૧૫૦	૩૦૦

ગણતરી કરો.

(૧) મજૂરી ખર્ચ વિચલન (૨) મજૂરી દર વિચલન (૩) મજૂર મિશ્ર વિચલન (૪) મજૂર કાર્યક્ષમતા વિચલન

પ્રશ્ન.૪ (A) એક વસ્તુની વેચાણ કિંમત એકમ દીઠ રૂ. ૫૭ છે ને ચલીત પડતર એકમ દીઠ રૂ. ૪૫ છે. સ્થિર પડતર કુલ રૂ. ૮૦૦૦૦ છે. નીચેના પ્રશ્નના જવાબ આપો. (૧૦)

(૧) એકમ દીઠ રૂ. ૧૫ નો નફો કમાવા કેટલા એકમોનું વેચાણ કરવું જોઈએ?

(૨) એકમ દીઠ રૂ. ૧૫ નું નુકશાન થાય તો કેટલા એકમોનું વેચાણ હશે?

(૩) સંમતુટ બિંદુ(એકમમાં) શોધો.

(૪) નફા જથ્થાનો ગુણોત્તર શોધો.

(B) એક કંપનીની નીચેની માહિતી મળે છે.

નફાજથ્થા ગુણોત્તર ૪૦% સલામતિનો ગાળો ૬૦% અને વેચાણ રૂ. ૨૧૦૦૦૦ સમતુટ બિંદુ અને નફાની ગણતરી કરો. (૦૫)

અથવા

પ્રશ્ન.૪ એક કંપનીના ઉત્પાદન મિશ્ર અંગે નીચેની માહિતી મળે છે.

(૧૫)

વિગત	વસ્તુ X	વસ્તુ Y	વસ્તુ Z
એકમદીઠ માલસામાન (રૂ. ૧૦ દર કિલોના)	૩૦ કિલો	૧૮ કિલો	૪૫ કિલો
મજૂર કલાકો (દર રૂ. ૧ કલાકના)	૪૫ કલાક	૭૫ કલાક	૬૦ કલાક
વેચાણ કિંમત એકમદીઠ	રૂ. ૩૭૫	રૂ. ૩૦૦	રૂ. ૬૦૦
વધુમાં વધુ શક્ય ઉત્પાદન એકમો	૧૮૦૦૦	૧૨૦૦૦	૮૦૦૦

સ્થિર ખર્ચ:- રૂ. ૭૦૦૦૦૦

માલસામાનનો પુરવઠો મર્યાદિત છે. જે ૭૭૪૦૦૦ કિલો જ, કિલો દીઠ રૂ. ૧૦ ના ભાવે પ્રાપ્ત થઈ શકે તેમ છે.

ઉપરોક્ત માહિતી પરથી ઉત્તમ ઉત્પાદન મિશ્ર નક્કી કરી નફો શોધો.

ENGLISH VERSION

Que.1 The balance sheets of Shri Balaji ltd. as on 31-03-2022 and 31-03-2023 are as follow.

(20)

Liabilities	31-03-2022	31-03-2023	Assets	31-03-2022	31-03-2023
Share capital	600000	800000	Fixed assets at cost less: depreciation	1600000 460000 1140000	1900000 580000 1320000
Capital reserve	---	20000	Investments	200000	160000
General reserve	340000	400000	Other current assets	452000	510000
Profit & loss A/C	120000	150000	Stock	108000	150000
Debentures	400000	280000	Preliminary Exps. .	40000	20000
Current liabilities	240000	260000			
Income tax provision	180000	170000			
Proposed dividend	60000	72000			
Unpaid dividend	---	8000			
	1940000	2160000		1940000	2160000

During the year 2022-23 company has:-

1. sold a machinery costing Rs. 100000 for Rs. 50000. The accumulated depreciation on this machinery was of Rs. 42000.
2. Provided Rs. 190000 for depreciation.
3. Redeemed 30% of its debenture at Rs. 103
4. Sold some of investments at a profit which was credited to capital reserve account.
5. Decided to value stock at cost, on 31-03-2022 stock was valued at cost less 10% where as on 31-03-2023 stock was valued at cost.
6. Written off a fixed asset of Rs. 28000 which was fully depreciated.
7. Paid income tax of Rs. 180000

Prepare fund flow statement and necessary accounts.

OR

Que.1 Following are the balance sheets of Shri Purnendu ltd. as on 31-03-2022 and 31-03-2023.

Liabilities	31-03-2023	31-03-2022	Assets	31-03-2023	31-03-2022
Equity share each of Rs. 10 fully paid up	400000	100000	Fixed assets	1100000	500000
Capital reserve	---	100000	10% investment	---	100000
General reserve	400000	300000	Stock	200000	300000
Debentures	300000	100000	Debtors	300000	200000
Creditors	400000	100000	Bank	1000000	---
Bills payable	300000	100000	Profit and loss A/c	---	100000
Tax provision	500000	200000			
Depreciation provision	300000	100000			
Bank overdraft	---	100000			
	2600000	1200000		2600000	1200000

Additional information :-

- (1) In the beginning of the year company has sold off all the fixed assets for Rs. 600000 and the profit is credited to capital reserve account.
 - (2) The company has issued fully paid up bonus shares to its share holders using capital reserve account.
 - (3) During the year company has sold off its investments for Rs. 120000.
 - (4) During the year interim dividend of Rs. 100000 was paid.
 - (5) Company has made provision of Rs. 500000 for income tax for the current year.
- Prepare fund flow statement and necessary accounts.

Que.2 Standard material to produce 200 kgs of chemical X is as under.

(20)

Material A 100 kgs. At Rs 2 per kg.
Material B 70 kgs. At 4 per kg.
Material C 50 kgs. At Rs. 6.40 per kg.
Total 220 kgs.

Less: normal loss 20
200 kgs.

Actual production of chemical X was 4000 kgs. And material used were as under.

Material A 2200 kgs. At Rs. 1.8 per kg.
Material B 1300 kgs. At Rs. 4.5 per kg.
Material C 1120 kgs. At Rs. 6.5 per kg.
Total 4620 kgs.

Calculate: (1) material cost variance (2) material price variance (3) material usage variance (4) material mix variance (5) material yield variance.

OR

Que.2 The standard material cost to produce a Tones Of chemical X is as under.

Material A 300 kgs. At Rs. 10 per kg.
Material B 400 kgs. At Rs. 5 per kg.
Material C 500kgs. At Rs. 6 per kg.

During a period 100 Tones of mixer of X produced from the usage of:

Material A 35 tones at Rs. 9000 per tone
Material B 42 tones at Rs. 6000 per tone
Material C 53 tones at Rs. 7000 per tone

Calculate: (1) material cost variance (2) material price variance (3) material usage variance (4) material mix variance (5) material yield variance

Que.3 The details regarding the composition and the weekly wage rate of labour force engaged on a job to be completed in 30 weeks are as follow.

(15)

Category of workers	Standard		Actual	
	No. of workers	Weekly wage rate	No. of workers	Weekly wage rate
Skilled	75	60	70	70
Semiskilled	45	40	30	50
Unskilled	60	30	80	20

Job is completed in 32 weeks. Calculate

- (1) Labour cost variance (2) Labour rate variance (3) Labour mix variance. (4) Labour efficiency variance

OR

Que.3 The budgeted/standard labour force for production of 1000 articles of X is as below.

Particular	Total standard	Standard total
30 men at Rs. 4 per hour for 50 hours	1500	6000
20 women at Rs. 3 per hour for 30 hours	600	1800
10 boys at Rs. 2 per hour for 20 hours	200	400

Actual production of product X was of 1000 units, actual labour force, wage rate and number of workers were as under.

Particular	Total actual Hrs	Total wage paid
25 men at Rs. 4.5 per hour for 50 hours	1250	5625
30 women at Rs. 3 per hour for 30 hours	900	2700
10 boys at Rs. 2 per hour for 15 hours	150	300

Calculate:

- (1) Labour cost variance (2) labour rate variance (3) labour mix variance
(4) labour efficiency variance.

Que.4 (A) selling price of a produce is Rs. 57 and variable cost per units is Rs.45 Fixed expenses are Rs. 900000. (10)

Answer the following question:

- (1) How many units are to be sold to earn a profit of Rs. 15 per unit?
(2) How many units are to be sold to suffer a loss of Rs. 15 per unit?
(3) Breakeven point in units.
(4) Profit volume ratio.

(B) following information is available of a company. (05)

P/V ratio 40% , margin of safety of 60% and sales Rs. 210000

You are required to calculate profit and breakeven point.

OR

Que.4 Following data is available for product mix of a company. (15)

Particular	X	Y	Z
Raw material per unit (Rs. 10 per kg.)	30kg	18kg	45kg
Labour hour per unit (Rs. 1 per Hrs.)	45 hrs	75 hrs	60 hrs
Selling price per unit	Rs. 375	Rs. 300	Rs. 600
Maximum production units	18000 units	12000 units	9000 units

Fixed expenses Rs. 900000 Raw Material is a key factor and is in scarcity which is available 774000 Kg. at Rs. 10 per Kg.

on the above information find out best product mix to maximize the profit and also profit of the mix.
